L xvi fro

DISSERTATIO SOLENNIS MEDICA
DE
QVINQVINA EUROPÆORUM,

Qvam

Favente Summo Numine

Atqve

Ampliſsimæ & Gratioſiſsimæ Facultatis Conſenſu,

PRÆSIDE

Rectore Magnifico,

VIRO Nobiliſsimo, Excellentiſsimo atqve Experientiſsimo,

DN. CHRISTOPHORO HELVIGIO,

Med. Doct. & Profeſſ. Publ. Ordin. Facultatis ſuæ SENIORE & h. t. PRO-DECANO,

FRATRE SUO GERMANO,

PRO LICENTIA

Summos in Arte Medica Honores & Privilegia Doctoralia capeſſendi, publico & placido Eruditorum Examini ſiſtit

CAROLUS HELVIGIUS, Gryphisw.

Die Mart. Anno 1712.

H. L. C

GRYPHISWALDIÆ,

TYPIS DANIELIS BENJAMINIS STARCKII,

REG. ACAD. TYPOGR.

28,240/B

DEO
ET
PROXIMO.

WELLCOME HISTORICAL MEDICAL LIBRARY

PRÆFATIO.

COgitanti mihi de themate hujus Diſſertationis, diu animus hærebat, annon magis conducere poſſit, novum forſan ex Indiis allatum remedium, qvam domeſticum hucusqve peregrinis poſtpoſitum pro viribus defendendum eligere. Perverſus enim ille cum Vulgi tum nonnullorum Medicorum mos obtinuit, ut è regionibus qvam disſitis allata medicamenta ſuſpiciant & venerentur, deſpiciant verò ea qvæ terra noſtra profert; ſicq́; Naturam ut iniqvam Matrem accuſant, qvod ad conſervandam vitam idoneorum medicaminum neglexerit proventum. Sed actum eſſet de curationis ſpe, ſi ab ultima Thule pro noſtratibus curandis morbis exotica ſpectaremus præſidia, qvæ ſubdolus, qvæſtus libidine allectus, in noſtras, magno cum noſtro impendio, oras aſportat Mercator. Profecto ubiqve terrarum vel in mineralibus, plantis aut animalibus ſummæ virtutis latitant medicamenta, qvibus graſſantes illis in regionibus morbos curare valet Medicus. Itaqve cum & hic locorum tanta ſalubrium medicamentorum reperiatur ubertas, malui potius Hominum qvàm Naturæ odium incurrere, dum corticem Fraxini, Qvinqvinæ Europæorum *nomine inſignitum, hâc vice conſiderare, ejusqve virtutes & uſum deprædicare placuit. Tuum jam erit L. B. de iis judicare, attamen placido ut omnia intueri oculo & finem mihi propoſitum reſpicere velis, etiam atqve etiam abs te peto.*

§. *I.* Ante-

§. I.

ANteqvam de *Kin Kina Europæorum* agere incipiam, de *Americanorum* qvædam præmittere non ingratum ſore judicavi.

§. II.

Nomen autem qvod attinet, varium illud deprehendimus, neqve de Etymo Autores inter ſe conveniunt: Aliis dicitur *Kin Kina*, *Kina Kina*, ſive, qvod idem ſonat, *Qvinqvina*, qvi derivant à voce *Qvina*, qvæ lingva Peruviana ſignificat *Febrim.* Aliis *China China*, voce duplicata, qvi volunt diſtinctionis ſaltem gratia à *china radice* ita nominari; item *cortex chinenſis* à China regno Indiæ orientalis, ſed falsò, qvoniam hujus loci indigena non eſt. Arbor hujus corticis vocatur *Gammaperide, Chinanepide, Guananepide & Guananegide;* etiam *Qvarango*, qvo & arborem & corticem Incolæ Regni Peruviani indigitant, uti refert *Caſp. Caldera de Heredia Illuſtr. & obſerv. Med. fol. 156.* Sed qvum barbaræ hujus lingvæ nullatenus gnarus ſim, in derivando originem harum denominationum parum ſollicitus ero. Priorem itaq; derivationem, utpote qvæ magis ad rem præſentem faciet, retinebo, eſt nempe deſumta ab effectu & virtute, qvam poſſidet, ſpecificâ in curandis febribus; inde factum, qvod *Hiſpanis* dicatur *Palo de Calenturas*, i. e. *Lignum antiſebrile*, item *Cortex febrifugus, peruvianus, antiqvartium peruvianum*, à primo hujus ſolummodo in qvartanis uſu.

§. III.

Eſt Cortex hic craſſitie variâ, foris ſcaber, paſſim exili muſco caneſcens, ſubſtantiâ compactâ, intus lævis,

colore

colore ferrugineus, qvalis eſt Cinamomi, in ſole ſplendente micans, ſapore amarus & terreis admixtis particulis auſterus & adſtringens. Qvalisnam arboris ſpolium ſit, nondum certò conſtat, & mirandum ſanè, de medicamento Lippis atqve Tonſoribus qvam notiſſimo, Autores tamen inter ſe altercari. *Joſeph. Donzellus in Theatr. Pharmac.* frondes hujus arboris peruvianæ foliis Pruni rubeæ aſſimilat, flores ex albo & cæruleo mixtos mali punicæ floribus, fructus vero cardamomo ſimiles facit, qvalem figuram etiam depingi curavit; cum qvo convenit nota illa characteriſtica, qvæ exſtat apud *Dale pharmacol. ſ. pag. 371.*, niſi qvod fructus ſeminibus cucurbitæ ſimiles aſſerat. His qvoad flores & folia ſimillima eſt deſcriptio, qvam tradidit nobis *Tournefort de Mat. Med. pag. m. 342.* Verſion. anglic. (nam liber iſte aliô Idiomate hactenus, qvod ſcio, nondum typis extat) hisce verbis: *The leaves of this tree, are like (as thay ſay) the leaves of red plumb-tree, and the flowers are like thoſe of pom granate tree.* h. e. Folia hujus arboris (ut fertur) ſimilia ſunt foliis pruni rubentis, flores mali punicæ floribus. *Hermannus* in *Cynoſur. Mat. Med. ab Henningero edit.* dicit, qvod ſit arbor procera, craſſa, tiliæ inſtar, baccifera. *Jonſthonus in mantiſſa ſub finem Hiſt. Arbor.* aliam à priori plane diverſam ſuppeditat figuram, magnitudine ceraſum æqvat, & folia juniorem qvercum æmulantur, cujus fructus itidem cum glande aliqvalem gerit ſimilitudinem. *Dn. Pomet* accuratiſſimus ille ſimplicium indagator aliam adhuc iconem his tradit verbis. *Hiſtoire des drogues ſimples. pag. m. 132. Cet arbre eſt à peu prés de la grandeur d'un Ceriſier, il à les feüilles rondes & dantelées, porte une fleur longue &*

rougeatre, d' où nait une eſpece de gouſſe, dans la quelle ſe trouve une graine faite comme une amande, platte & blanche revêtue d' une legere écorce. Sed litem hanc non facio meam & parum refert, utrum Ceraſo, Pruno, Qvercui vel Fraxino ipſi figurâ iſthæc arbor dicatur ſimilis; mihi impræſentiarum ſufficit, qvod cortex fraxini ſe cum peruviano virtutibus exæqvet. Interim tamen maximam partem conſentiunt de ſolo Arboris iſtius natali, qvod dicunt Peruviam Americæ regnum & qvidem regni hujus provinciam *Qvito* dictam, prope urbem Loxam in montibus, ubi maxima ejus copia. Vid. *Pomet, Dale, l. c. aliiqve.* de cujus primis Inventoribus & Propagatoribus pauca in ſeqventi §. addam.

§. IV.

Ante ſexaginta nimirum, & plures jam annos vix innotuit Europæis hoc medicamenti genus, ac primum prodiit nomine *pulveris Jeſuitarum ſive Patrum.* Hi enim uſum ac vires hujus corticis ſingulares Europæis primi patefecere, & è regno peruviano reduces circa annum 1649. Romam detulere, cujus in memoriam iconem Qvinqvinæ in Collegio ſuo ſuſpenſam peregrinantibus curioſis oſtendunt in hunc usq; diem. Anno ſeqventi, ut vult *Pomet*, pulvis hic qvoqve in Galliam primum à Cardinale de Lugo Jeſuita Hiſpano, cum è Peruvia rediiſſet, aſportatus eſt. Sed diu latuit ſub tecto hoc nomine usqve ad *remedium* illud celebre *Dn. Talbot.* Medici Angli, qvi vocatus ad curandum Delphinum Galliæ febre laborantem, Regi arcanum hocce de Qvinqvina ejusqve legitimam præparandi methodum revelare coactus fuit, pro qva revelatione Rex ille munificentiſſimus duo millia nummo-

rum

rum aureorum ſic dictorum *Louis d'or* (qvod 9333. thaleros excedit) & bis mille florenorum gallicorum annuos reditus ad dies vitæ ipſi donavit, & adhuc illi ſoli hoc medicamentum diſtribuendi licentiam conceſſit, ècontra ſub pœna graviſſima omnibus aliis Galliæ Medicis eâ interdixit. Interim tamen Anglus ſemper veritus, ne arcanum indies notum fieret, qvicqvid in celebrioribus Franciæ urbibus nanciſci potuit hujus corticis emere ac clam ſubducere conatus fuit, qvo factum, ut illius inopia apud Aromatopolas fere omnimoda fuerit, ſicqve ingentes ſibi comparaverit divitias; unica enim doſis Pariſiis aureo nummo pendebat, & libra centum aureos pretio exæqvabat, qvemadmodum à fide dignis Medicis Pariſiis mihi enarratum accepi.

§. *V.*

Facultates Qvinqvinæ qvi ex priſcæ medicinæ principiis exploravêre, corticem hunc calidum & ſiccum initio ſecundi gradus dicunt. Recentiores Medici pro diverſis qvas fovent de febribus hypotheſibus, diverſimodè ejus naturam explicant. Alkalinæ indolis volunt corticem, qvi acidum ut univerſalem Febrium cauſam incuſant, putantes ab alkalino medicamento motum acidi febrilis ſiſti, ſicqve *Tachenius* omnia Acido & Alkali venditat in *ſuo Hipp. Chym.* vid. *Dn. L'Emery cours de chymie, &c.* Clariſſimus *Willis* qvi fermentationis M. S. in febribus Autor exiſtit, pro ſupprimendis fermentatorum præter naturalium viribus qvam maxime laudat, qvæ actu (uti loqvitur) amara ſunt, qvapropter amaritudinem cum ſtypticitate qva Cortex peruvianus pollet, illis alexipharmacis aſſi-

 milat,

milat, qvæ olim adverſus febres adeo decantata fuêre e. gr. rad. gentian, ſerpent. contrayv. &c. Vid. *ejus Tract. de Febr. pag. m. 156.* Aſt cum *Williſio* ab aliis jam ſatisfactum ſit, nullas fermentationes in M. S. dari, nam omnia viſcida & oleoginoſa fermentare neqveunt, neqve M. S. ob perpetuam circulationem fermentationis capax eſt, ſeqvitur qvod febrifugum hoc virtutem ſuam alio modo exercere debeat; & Autor ipſe fatetur l. c. vim ſive operationem Qvinqvinæ ſine ulla evacuatione fieri, qvod contra tot obſervationes de modo agendi Alexipharmacorum.

§. *VI.*

Nihilominus in hoc cum Willis Doctores conveniunt, qvod ob particulas amaras atqve auſteras, qvibus cæteras copia ſuperat, incidendi & adſtringendi vim huic Cortici adſcribant, & revera in his duabus proprietatibus recte proportionatis latet, qvicqvid maxime admirandum continet illius operatio, prout in ſeqventibuus plenius conſtabit. Atqve ex hoc fundamento eſt, qvod in me ſuſceperim aliud qvoddam febrifugum domeſticum ſubſtituere peregrino, nempe *CORTICEM FRAXINI*, qvi, qvum non minorem poſſideat vim in debellandis febribus, omninò meretur, ut *Qvinqvinæ Europæorum* nomine illum inſigniam. Corticem cum cortice commuto, amarum cum amaro, ſtypticum ſeu adſtringens cum alio ejusdem indolis, febrifugum illud ſpecificum Americanorum cum hôc Europæorum.

§. *VII.*

Eſt itaqve Fraxini excelſioris C. B. pin. 416. Cortex foris ſcaber, crasſitie non determinatâ, cinereus

ac muſco

ac muſco obductus, intus lignoſus ex albo flaveſcens, in ſole micans, ſapore amarus cum adſtrictione. Arbor ob magnitudinem ſuam eximiam, amœnitatem frondium & umbram æſtuanti corpori gratiſſimam fere reliqvis arboribus præfertur, id qvod Poëta confirmat Eclog. VII. *Fraxinus in Sylvis pulcherrima;* unde & ex antiqvitate temporum conſtituta in locis publicis & ante ædes plantari ſolet, ſicqve per ſe ſatis nota; interim tamen ejus characterem Botanographorum more apponere è re fore exiſtimo.

§. *VIII.*

Fraxinus eſt plantæ genus flore apetalo, cujus ſtamina gemino plerumqve apice donantur, è qvibus ſurgit piſtillum, qvod dein abit in fructum lingviformem, planum, membranaceum, ſemine fœtum ejusdem pene formæ. Vid. *Tournefort. Inſtit. R. H. pag. 577.* Clariſſimus *Rajus Synopſ. method. ſtirpium Britan. pag. 311.* in Notis, qvas Fraxino ſingulares vult, etiam corticem cinereum & folia pinnata bina adverſa addidit. Verùm ſi in conſtituendo charactere plantarum nulla alia nota admittenda eſt, qvam qvæ certa & à reliqvis diſtincta generibus, unicuiqve facile videre licet, hanc ab ipſo exhibitam notam adeo accuratam vix haberi poſſe, qvatenus in cortice & foliis cum aliis qvamplurimis convenit.

§. *IX.*

Vocatur Fraxinus *Offic. Matthiol. Caſt. Durant. Lon. Dod. Lob. Tab. Trag. Brunsfels.* vulgaris *Parkinſ. Gerard.* vulgatior J. B. t. 1. L. 8. excelſior C. B. p. 416. vel ab antiqvo *frageo*, flecto, frango; qvoniam in teneris annis

annis facillimè cedit, & in provectiore ætate, ob fibras rectilineas tunc rigidiſſimas *fragilis* ſive *diviſibilis* eſt; vel ut aliis placet à Virtute ejus ſingulari, qvam in *frangendo & comminuendo calculo* poſſidere creditur; aut forſan à ſolo natali qvod *fragoſis* locis gaudere ſoleat. Nonnulli vocem à verbis græcis φρακτὴρ & φραγμὸς derivant, qvod ad ſepiendum idonea: Sic videmus Ruſticis qvam aptiſſimum eſſe lignum fraxini cum teneris ramis ad ſepimenta & alia viminei generis utenſilia ac Inſtrumenta facienda. Græcis dicitur μελία, ἀπὸ τῆς μελίας, ab haſta ſive lancea, qvôd Militibus propter truncum perpendicularem non ſolùm, ſed & ob rigiditatem ad haſtas inde faciendas in uſu fuit & adhuc manet. Unde Homeri præconio & Achillis haſtâ ſat nobilitata, ut inqvit Plinius. Porrò *melea ſive milia trinoides* appellatur ab Hermolao Barbaro, βȣμελία Macedonum Plinii *à Lugdunenſ.*, qvod alii per bovis fraxinum interpretantur, ſed minus rectè, particula nempe βȣ per ſe nihil ſignificat, niſi qvod in compoſitione voces augeat, ſicq; nihil aliud ſignificat qvam, qvod ab aliis legitur, πολυμελία, grandior fraxinus. Germanis audit Eſche / Eſchern cum è ſimplici, vel etiam cum diphtongo äſchern / Aeſchbaum à colore cinereo, qvi in juniorum corticibus ſatis apparet: Unde & apud antiqviores legitur Aſchbaum l. Aſch κατ' ἐξοχήν. Idem ſonat Anglis *Aſch-Tree*, belgicè Eſchen, noſtris Tang-Eſchen / ad differentiam Fuel-Eſchen / qvæ eſt populus nigra, vocatur etiam germanicè Malbaum / Wund-Holtz / qvia ad vulnera conſolidanda lignum egregium, ad qvorum imitationem Fieber-Rinde Cortex appellari commodè poteſt.

§. X. Theo-

§. X.

Theophraſtus *Hiſt. Plant. Lib. III. Cap. XI. Duas* Fraxini ſaltem ſpecies reperiri, memoriæ prodidit, *altera* eſt excelſior, qvam modo deſcripſi, *altera verò* humilior foliis laurinis latifol. *Plinius* qvatuor conſtituit ſpecies, *Hiſt. Nat. Lib. 16. Cap. XIII.*, *Matthiolus Comment. in Dioſc. Lib. 1. Cap. CXII. Qvatuor* alias recenſet, & ſic reliqvi plures. Ex qvibus apparet, qvod, cum Veteres Botanici in conſtituendo charactere Plantarum parum vel nihil ſolliciti eſſent, vix aliter fieri potuerit, qvin modo has, modo illas, diverſi licet generis, plantas cum invicem commutaverint, & unô eôdemqve nomine inſigniverint, qvod ex diverſimoda Autorum ſynonymia ſatis elucet. *Dn. Tournef.* juxta characterem conſtitutum *Qvinarium Numerum* haud ſuperare Fraxini ſpecies huc usqve notas affirmat. Sunt autem (1) *Fraxinus excelſior C. B. P.* (2) *Humilior ſive altera Theophraſti*; (3) *Rotundiore folio C. B. P.* (4) *Florifera Botryoides Moriſ. ſive americana florida H. R. P.* (5) *Orientalis longisſimo folio profunde ſerrato Coroll.* Ex his *prima* ſaltem *Species* eſt, cujus vires ulterius explorandæ venient.

§. XI.

Veteres, in explicandis virtutibus medicamentorum ſimplicium, ſemper vel ad qvalitates ſuas occultas, aut temperamenta unicuiqve corpori inſita reſpiciebant, unde & vim Corticis fraxini, temperamento ejus, qvod calidum & ſiccum primo gradu dicebant, attribuere. Ex qvo ſtatim in initio videri poteſt, qvam accuratè conveniat Cortex hic cum americano; *Recentiores*, qvi vel ex *figura* & *colore* vel è *qvalitatibus* ut dicunt *tactilibus*, aut ex *odore* & *ſapore* vires medica-

mentorum indagandas cenſent, non minorem horum Corticum convenientiam demonſtrant. In *Figurâ externâ* adeo ſimiles ſibi videntur, ut niſi in cognoſcendis ſimplicibus exercitatus facilè decipi poſſit, cumprimis ſi naturalis diſcriminis vitium arte compenſatur. Color in utroqve cortice cinereus cum ſit in externa ſuperficie, in interiori ſubſtantiâ paululùm diſcrepat. Fraxini enim Cortex naturaliter, & absq; accesſâ aſtutiâ mercatorum, intus ex albo flaveſcit, Peruvianus verò ejusdem cum Cinamomo coloris, uti ex ſuperiori conſtat. Qvam infirmô autem hæc virtutes ſimplicium cognoſcendi methodus nitatur fundamento, alibi ad nauſeam demonſtratum reperitur; adeo ut parum, vel nihil imminuere poſſit vires Corticis Europæi diſcrepantia illa exigua, qvæ huic cum Peruviano intercedit, ac ſatis eſt, tales proprietates utriqve communes inveniri, qvæ in cognoſcendis ſimplicium facultatibus, majus lumen nobis afferre, certioresqve nos reddere poſſunt.

§. XII.

Qvoad modum tactus organum afficiendi varium ſive ſic dictas *Qvalitates tactiles*, retroſpiciendum ſaltem ad illas, qvas in utriusqve definitione expreſſi. Sunt enim Cortices hi vel mediocris vel magnæ aut parvæ craſſitiei, ita pro ætate non ſolum ſed & pro parte arboris, cujus ſpolium ſunt, variant. Conveniunt itidem in denſitate, duritie & gravitate, atqve hæ qvalitates adeo ſibi invicem affines ſunt, præprimis in plantis, ut vix altera ab altera ſeparata dici qveat; qvod unicuiqve videre licet, cum in his Corticibus, tum ejus ligno, Gvajaco, Buxo, Braſilio &c.

Atqve

Atqve ejusmodi Plantæ graves ac denſæ multum Spiritus acidi & alkalici deſtillando exhibent, econtrà qvando leves evadunt, v. gr. lignum putre, qvamvis incineretur, nullum ſal inde elici poteſt, vel pauciſſimum, teſte experientiâ; Confer. *Swalve de Acid. & Alkal. pag. m. 143. Tachenius Hipp. Chym. Cap. 21. item Helmont. Tr. Blasbum. §. 38. ſeqq.* Qvatenus Sal fixum ſeu lixivioſum, dum lignum reſeratum eſt & putreſcit, ex cineribus ejus non concreſcit, ſed particulæ ejusdem diſſolvuntur, ſuiq; juris fiunt, & in auras abeunt. Abundant itidem plantæ duræ multis particulis terreſtribus, unde copioſum ſal fixum cum terra & auſteritatem arguunt; ex ſicco enim & terreſtri durities procedit; qvamobrem inſigni & abſorbendi & adſtringendi vi pollent.

§. XIII.

Diverſus ille *Odorem* percipiendi modus, qvô organum noſtrum olfactorium afficere ſolent ſimplicia, ut plurimum certiſſimos nos reddit, de virtutibus eorum juxta particulas contentas rectè dijudicandi. Nam ex fragrante aut graveolente odore ſtatim arguere poſſumus, tales particulas adeſſe, qvæ volatiles ac ſubtiles ſunt, unde etiam à Chymicis ⊖ in. volat. & 🜍eæ indolis dicuntur. Diſcrepantia hæc inter fragrans & graveolens dependet ſaltem, uti ex Phyſicis conſtat, à diverſitate vel magnitudinis, figuræ, aut motus particularum; prout enim aut majores aut minores ſunt, acutæ vel obtuſæ, vel facilius poros nervorum olfactoriorum ſubeunt, & leuem tremorem ſeu titillationem eorum fibrillis inferunt, vel econtrà in iis hærent easqve detorqvent; ſic erunt odores,

aut

aut ſvaves, grati & jucundi, aut fœtidi, & ingrati, fœdè olentes, acres, & naribus moleſtiſſimi. Hæcqve adeò ſenſibilem odorem ſpirantia neceſſe eſt, ut ſint tenuioris, levioris & rarioris texturæ, qvo plures particulæ ſimul ab aëre ſubtiliori permeante abradi, illoqve mediante organo olfactus copioſiſſimè communicari poſſint. Cujus veritas eô confirmatur, qvod eò minorem, aut planè nullum percipiamus odorem, qvo denſioris aut firmioris ſubſtantiæ corpus exiſtit. Hujus naturæ cum Cortex Fraxini ſit æqve ac Peruvianus, nemini mirum videatur, ejusmodi ſenſibilem odorem in illis ſibi relictis non reperiri, multò minus inde concludendum, nullas ipſis ineſſe Virtutes. Nam inodora, ſæpiſſimè talia ſaltem judicanda reſpectu noſtri, poſſunt factâ diſſolutione odorem exhibere, prout experientia loqvitur in duriſſimis etiam corporibus, qvæ ſpontè ſua nullum odoris ſenſum excitant, accenſa tamen vel ſaltem invicem confricta odorem haud ante perceptum exhalant, e. gr. Succinum, ferrum, ſilices, vitrum &c. qvodqve confirmatur exemplô Corticis noſtri, qvi inter contundendum & pulveriſandum ſatis aromaticô & fragranti odore nares ferit, qviqve dein tacitè evaneſcit; Item aqva exin deſtillata dum recens eſt fragrantem ſpirat odorem, qvi poſtea langveſcit & abit. Confer. Obſerv. 26. Sam. Ledelii Ephem. N. C. Dec. II. Ann. VI.

§. *XIV.*

Qvantum *Sapor* in cognoſcendis ſimplicium viribus valeat, ſuô jam tempore agnovit *Galenus*, qvi de *Simpl. Medicam. Facultatibus* vult, ut Medici guſtandi ſenſum exerceant in ſaporibus, qvemadmodum coqvus,

qvi

qvi aſſiduè guſtando, plurimumqve dentibus mandendo, ita longo uſu paſſionis exiſtentis ſenſum memoriæ diligenter mandat & infigit. Et *libr. de Ocul.* teſtatur, ex ſapore certo certius dignoſci poſſe virtutes, qvas poſſident medicamenta, in medendo huic vel illi morbo. Ex natura enim guſtus conſtat, qvod ſaporis diverſitas dependeat à certa diſpoſitione particularum poros lingvæ ſubeuntium; Unde ſeqvitur, ex guſtu nos de figura, magnitudine vel modo afficiendi particularum, corpus ſimplex conſtituentium, certiores reddi. Sapores autem diverſos ſingulatim explicare, non eſt hujus loci, ſed illos tantum, qvos in Cortice Fraxini cum Peruviano communes reperimus exponere conabor. Horum præcipuus deprehenditur *Amarus*: Qvi à particulis aculeatis & hamulatis parumqve inflexis & aſperis provenire dicitur; meritò ergò his vim, qvam poſſidere ejusmodi amara experimur, attribuendam eſſe, exiſtimo, ſicqve pro diverſis, in qvas agunt, corporis noſtri partibus vel ſolidis aut fluidis, modò incidunt, calefaciunt, exſiccant & abſtergunt, modò deobſtruunt, modò roborant. Alter qvi Corticibus ineſt *Auſterus* Sapor vocatur ſive *adſtringens*, uti à *Galeno appellatur de Facult. ſimpl.* Os & lingvam moderatè conſtringit, & qvâdam aſperitate coarctat. Mechaniſmum ejus *Willis de anima brutorum* ita exprimit: Sapor auſterus ſeu adſtringens oritur in corporibus, qvorum particulæ contulis & hamulis qvamplurimis confertæ, qvæ inter maſticandum ſuper ſenſorium evolutæ, ipſi infiguntur, & fibras ejus valdè contrahunt ac convellunt, non aliter ac ſi pecten, qvô lanam carminant variô hinc inde tractu,

 ſupra

ſupra manus duceretur. Atqve pro diſpoſitione harum particularum, auſtera ſive adſtringentia, fluida corporis vel refrigerant, reſiccant aut conſtringunt, ſpiritus exorbitantes cohibent, materiam fluentem incraſſant; Corpora ejusmodi auſtera vel adſtringentia ſolummodò in vegetabilibus & mineralibus reperiuntur, & in animalibus talis Sapor vix occurrit, qvoniam ex omnium animalium partibus copioſum ⊖⊙. urinoſ. elicere poſſumus, in ſubſtantiis verò Sapore auſterô prædititis ſal fixus terreis particulis implicatus prædominatur. Vid. *Willis l. c.*

§. *XV.*

Si cum illis faciendum, qvi omnes virtutes ſimplicium, aut *acido*, aut *alkali*, tanqvam principiis activis deberi, ſtrenuè propugnant; profectò & hi Corticem Fraxini cum Peruviano ejusdem indolis eſſe, unanimi conſenſu affirmant, nam Virtutem illam febrifugam particulis illis alkalinis adſcribunt, qvibus utrumqꝫ abundare experientiâ probant, qva compertum habent, illas cum acidis confligere, qvia acidum in febribus peccare præſupponunt, ſicqve à poſteriori ſolùm has vires cognitas habent. Ex *Analyſi Chymica* haud minus elucet, qvam æqvales ſibi ſint hi Cortices. Qvando illos ſeparatim vel per deſcenſum more antiqvô, vel per retortam ex igne aperto deſtillamus, nil præter ♎. fœtid. ſive urinoſum ac oleum empyreum. obtinemus; reſiduum, cum in cineres redigitur, per elixiviationem, ac evaporationem ⊖fix. dat, qvod alkalinum eſt, uti omnia alia ſalia fixa ex plantis producta. Inde Chymici concludunt, ſal eſſentiale ejusmodi plantæ ad naturam Oxyſalis diaphoretici

accede-

accedere, cujus autor Angelus Sala exiſtit, adeoqve aperientes, diureticas & ſudoriferas plantas illas aſſerunt. Confer. *Tournef. hiſtoire des Plantes des envirens de Paris. pag. 333. item L'Emery cours de Chymie pag. m. 463.*

§. *XVI.*

Porrò in recenſendis virtutibus, qvæ utriq; Corticum communes ſunt, *Experimenta* nonnulla ut adjiciam reſtat, qvæ eum in finem à me facta, qvo plenius cuilibet conſtaret, parum vel prorſus nihil differentiæ his Corticibus intercedere. Infudi binos hos Cortices ſeparatim cum ▽ font. pur., dein horum infuſa commiſcui ſeqventem in modum. (1) Infuſioni Corticis Fraxini affundebam tantillum ſolut ⊕ in aq. ſtatim nigredo apparebat, qvod cum idem mihi tentanti cum infuſo Corticis Peruviani eveniebat, meritò unius ejusdemqve naturæ hos aſſero, qvæ in craſſis, terreſtribus & adſtringentibus conſiſtit particulis. (2) Ab affuſ. ſolut. ☿≏, infuſio Corticis Peruviani pauliſper lacteſcebat, ſubſeqvente præcipitatione. Idem ferè infuſo Corticis Fraxini contigit. (3) Colores cœruleos Tornæ ⊙ & Syrup violar. ab infuſis Corticum haud mutatos vidi, ex qvo planè nullum acidum Corticibus ineſſe infero, ſed potius multas nitroſas particulas. (4) Nihil ⊖✱ detegere potui in Corticum infuſis, qvanqvam & cum °₀₀ ♀ per deliq. & cum ▽ ♆ illa commiſcuerim, utpote qvibus mediantibus ſtatim odore ſuo fœtido in aliis corporibus ſe prodere ſolet. (5) Infuſum Corticis Peruviani chartam cœruleam in colorem rubicundum non mutavit, qvod tamen *Tournefort de Mat. M. asſerit.* Idem erat experimentum cum infuſo Corticis

ticis Fraxini. Ergò nec inde ⊖* exiſtentia in illis probari poteſt. (6) Infuſionem nucum gallarum ab infuſo Corticis Peruviani inſigniter lacteſcere, coagulari atq; præcipitari obſervavi, qvod æqve mihi in Fraxini Corticis infuſo ſucceſſit. Unde etiam ex hoc utriusqve nitroſas particulas conjecturare licet, qvas (7) In Subſtantia Corticis Peruviani ⊙i obverſa micantes deprehendi cum *Harris in Pharmacol. Anti-Empyric. pag. m. 190.* ac multò copioſiores in Cortice noſtro conſpexi, qvod probat ulteriùs: (8) Si Cortices illi in ignem injiciantur, qvod ſtrepitum qvaſi inter cremandum edant. Deniqve (9) Tinctura, qvæ ex unoqvoqve Corticum horum ope 🜄 rectif. elici poteſt, probat, qvod multis reſinoſis particulis Cortices abundent.

§. *XVII.*

Si deniqve eſſent, qvi virtutes Corticis Fraxini ſpecificas ac æqvales Peruviano Cortici adhuc vellent impugnare, provocantes ad *Experientiam*, illis tot obſervationes præſtantiſſimorum in Arte Practicorum opponere poſſum, qvibus experti ſunt non ſolùm eosdem ſed vel multò certiores ſucceſſus ex uſu noſtratis Qvinqvinæ ſeqvi, qvam ex illo Americanorum. Teſtis eſt *Franciſcus Piens Tractat. de Febribus pag. m. 275.* qvi, præterqvam qvod ipſi contigerit, adhuc cum Plempii tunc temporis Amſtelodam. Practici feliciſſimi obſervationes, tum aliorum Hornæ in Hollandia factas allegat, ubi planè absqve ullo paroxyſmi levamine Cortex Peruvianus adhibitus fuit. Qvod itidem obſervaſſe ſcribit *Dekkerus, Profeſſ. ac Practic. Lugd. Batav. exercitatisſimus, Præceptor noſter honoratisſimus, Medic. Pract. pag. 198.* Unde & loco Corticis Indici, Fraxini commendat

mendat Corticem *in notis ad PRAXIN BARBETTIAN pag. 108. & 112.* cujus ſententiæ eſt *Cl. Jâqves Spon*, Medicus ille Lugdunenſis famigeratiſſimus in *Obſervat. de Febrib. & Febrifug.* Vid. *Zodiac. Medico-Gallicus Ann. 11. pag. 6.* aliàs Cortex Fraxini in Febribus laudatur à *Baglivio Prax. Med. Lib. 11. pag. m. 213, Jacobo le Mort. Præceptore qvoqve meo ſingulariter colendo, in Pharm. Medic. Phyſic. pag. m. 28. Lemery, Hiſtoire des Drogues ſimpl.* Ac Excellentiſſimus *Dn. Albinus, Præceptor meus nunqvam ſine honoris cultu nominandus*, ingenuè confeſſus eſt, ſe qvam ſæpiſſimè Corticem Fraxini in Febribus olim adhibuiſſe, nec ſine felici ſubſecuto effectu. Vidi qvoqve *ipſe* non ſolum in *Batavia*, ſed & in *Dania*, *Anglia* & *Gallia*, ab uſu hujus Corticis in febribus qvam promptiſſimos ſucceſſus; ſicqve itidem *D. Tancred. Robinſon*, Anglus, jam ante plures annos in exteris regionibus freqventem ejus in febribus uſum optimo cum fructu obſervavit, ut teſtatur *Rajus Synop. Method. Stirp. Brit.* Ex eo enim tempore, qvo Corticis Peruviani uſus innotuit, non defuere ex celeberrimis Practicis, qvi ſubſtitutis modo hujus vel illi9 arboris Europæi Corticib9, non minorem illorum in curandis Febribus virtutem experti ſunt. Sic *Jac. Conſtantius de Rebeqve Medicin. Helvet. Prod. in Præfat.* teſtatur multorum experientia comprobatum, *Corticem medianum Ceraſi* arboris inſigne Febrifugum eſſe. *Lucas Tozzi* Corticem radicis *Perſicæ* arboris pari modo ſalutarem in Febribus obſervavit, atq; perhibet etiam in publico noſocomio D. Virginis M. Anunnciatæ, qvod Neapoli eſt, in locum Kinkinæ Cupreſſi Corticem ſuffectum fuiſſe. Vid. *ejus Med. Pract. p. m. 341.* Cum qvo conſentit *Muſitan9*, cui inter arcana fuit pulvis Corticis Cupreſſi, eodem

modo & eadem Peruviani Corticis qvantitate exhibitus, uti pluribus videre licet *in Tr. de febrib. Cap. XXIII. p. m. 63.* Verùm licet omnes hi Cortices unius ejusdemq́ indolis ſint, tanqvam amara & adſtringentia, mihi tamen cumprimis Fraxini Corticem Peruviano ſubſtituere cum aliis placuit. Nam apud veteres Practicos jam illius uſum reperi, anteqvam de Peruviano Europæis qvidqvam conſtaret; Inter qvos eſt *Platerus de Curatione febrium*, ubi paſſim Corticem Fraxini commendat. *Ottho Brunnfels* item *Sennertus* ipſe aliiqve, cum qvibus conſentire videntur, qvotqvot ex Antiqvis æq́ ac Recentioribus Corticem Fraxini inter Alexipharmaca, aut Lieni ac Hepati ſpecificè dicata, recenſuere, qvatenus in febribus diuturnis, cumprimis in qvartana, Splenem cum ſucco ejus Melancholico atq́ Hepar tanqvam cauſas & ſedem morbi accuſavêre, ita ut Alexipharmaca, Splenetica, vel Hepatica, ſimul & Febrifuga illis fuerint.

§. *XVIII.*

Ante verò qvam Cortex hicce in uſus medicos venire poſſit, neceſſe eſt ut præparationes qvædam pharmacevticæ præcedant, qvas tamen antecedere ſolet ſedula circumſpectio, verum à falſo diſcernendi, recentem à vetuſto, bonum à malo, ac dein recta ad aſſervandum adoptatio. Seligatur ergô Cortex Fraxini recens, non vetuſtus vel carioſus, multò minus qvi tenuioris eſt ſubſtantiæ ex arbore tenerioris ætatis, qvoniam humores in hoc nondum ſatis cocti atq́ maturi deprehenduntur; ſed ille Cortex optimus habendus, qvi ex trunco arboris vetuſtioris detrahitur, dein ſaltem qvi ex ejus ramis, at craſſioris eſt ſub-

ſtantiæ

ſtantiæ, in cujus parte externa magnæ & profundæ fiſſuræ ac ſulci conſpiciuntur. Atqve hoc ſatis conſtat ex analogia Corticum aliarum arborum, v. gr. Qvercus qvi eò maturior magisqve coctus ſicqve majorum longè virium, qvò craſſior vetuſtiorqve, uti qvidem vel ipſis coriariis notiſſima res eſt, prout *Excellent. Liſterus* loqvitur. *Exercit. Medicin. 3. pag. m. 149.* Repurgandus dein Cortex à muſco copioſo, qvo obductus, ut & à parte ejus externa, usqve ad partem magis compactam ac ſolidiorem, & ſi placet à membranâ ejus intimâ qvæ liber vocatur, medianus ſaltem Cortex deſideratur. Hisce peractis, diverſimodæ Practicorum experientiæ ſatisfacere poſſumus, vel pulveriſando eum ad pulveres, pilulas, infuſiones, tincturas, extracta elect., &c. vel ſolummdò incidendo ad incinerationem vel deſtillationem. Deſtillatur vero vel recens ex veſica & alembico ſtanno obductis, vel ex retorta igne aperto aut ex vaſis terreis ſibi impoſitis idqve per deſcenſum: Accipiemus ſic pro diverſis his præparandi modis & Aqvam, & Ω. Ol. Cineres, Sal &c. qvæ omnia ab Autoribus ut magni uſus remedia mirum in modum commendantur.

§. *XIX.*

Qvanqvam uſus pulveris Jeſuitici ſolummodo in febribus qvartanis illis temporibus erat, qvibus Patres illi in Europa ſibi tantùm ejus compoſitionem vendicabant; In ſeqventibus tamen, cum Medici in ejus cognitionem venirent, ac in naturam Corticis Peruviani ſedulò inqvirerent, factis qvamplurimis Experimentis, obſervatum eſt, illum non tantum omnis generis febres intermittentes ſed etiam continuas curare, vid.

Tract. les admirabl. qvalit. du Kina Kina; Porrò in *Hydrope* inſignem ejus virtutem laudat *Sponius*, item in *Podagra*, *Affectionibus Hyſter.* & *Hypochond.* à *Sydenham* commendatur; uti & in Hæmoptoë & nimio menſium fluxu *Dn. Hamilton* eum expertus eſt. His & aliis qvamplurimis morbis Cortex Fraxini magno auxilio eſt æqꝫ ac ille Peruvianus, imo noſtris in terris præferendus. Uſus nempe Kinkinæ Americanorum magis ſuſpectus nobis videri debet, ubi hoſtis ille endemius, Scorbutum puta, graſſatur, cum qvo adeò ipſi convenit, ut per longum & repetitum ſui ipſius uſum ægrotos magis magisqꝫ illi obnoxios reddat, qvemadmodum accuratiſſimus ille *Sydenham* obſervavit. Vid. *Oper. ejus Med. pag. m. 320.* Ut taceam obſervationes illas de cura febrium, Hydropis, &c. cum Peruviano Cortice factas hocce in terrarum tractu valde dubias eſſe, ita ut potius ab ejus uſu modo Hydrops, modo Scirrhus Hepatis ac Lienis cum cæteris Symptomatibus enaſci dicantur. Tantum verò abeſt, ut ejusmodi in obtrectationes vel Vulgi vel nonnullorum Medicorum incurrere qveat Kinkina noſtra, ut potius cum aliis indigenis præ ejus naturæ exoticis magis laudetur, qvatenus hæc in patrio ſolo naſcens nobis convenientior, ac longo uſu variis in morbis qvam probatiſſima reperta eſt, qvos maximam partem eleganti breviqve hoc poëmate comprehendit *Jodocus Harchius Montenſis Enchirid. Medic. pag. m. 120. de Fraxino.*

Decoctum purgat ſolvitqve tumore lienem,
Et ſumptum gelidi purgat Hydropis aqvam.
Sic qvoqve vel lateris poterit lenire dolores,
Et ſcabiem fœda vel removere cutis.

Sic &c.

Sic & Viperea ſanari vulnera lingvæ,
Cedat ut Antidoto vis truculenta ſuo.

§. XX.

Inter morbos univerſo generi humano communes, nullus univerſalior aut freqventior deprehenditur qvam *Febris*, qvod antiqvis jam notum fuit, qvapropter ut divinitus illam coluere qvo minus nocere posſit, ac tria templa olim Romæ Febri erecta fuere, unum in Palatio, alterum in area Marianorum monumentorum, tertium in ſumma parte vici longi, in qvibus remedia ægrotorum corporibus adnexa deferebantur, ut *Valerius Maximus teſtatur Lib. II. §. 6.* Atqve *Sydenham* rectè calculum inſtituit, dicens, qvod ſi omnes morbos in tres claſſes dividamus, Febres abſolvant duas tertias, reliqvi unam ſaltem tertiam. Imo nullus ferè morbus reperitur, ubi non aliqvando accedat febris. Qvapropter in recenſendis illis morbis, qvibus Cortex noſter medetur, à Febribus initium capimus; aſt cum non unius generis illæ ſint, reſpiciendum ad communem diſtinctionem huc usqve receptam, *in Continuas & Intermittentes.*

§. XXI.

In Intermittentibus uſus Corticis Fraxini ſecundum experientiam præſtantiſſimorum Medicorum eſt inſignis, ubi modo ſimplex ſolusqve modo cum aliis combinatus adhiberi poteſt. Adjunguntur autem illi à Medicis modo laxantia & purgantia, modo diaphoretica & diuretica aut amara, ut vim ejus febrifugam (uti dicunt) augeant. Sic *Piens l. c.* in qvartanis exhibet Cortic. Fraxin, cum Cortic. tamariſc, gent.

capp. cum Ol. ♀ per camp. ac ⊖bus. Ejus naturæ pulvis eſt qvem commendat Dekers l. ſ. c. ℞. Cort. Lign. gvaj. Frax. aa. ℥i Extr. rad. gent. angel. ♉ diaph. ⊖ ♌ ✱. ſive ejus flor. ad ℈i Myrrh. ℈ij. m. F. pulv. ad. 8. doſ., qvô teſtatur multas qvotidianas qvartanasqve imprimis tertianas intermittentes ſe curaſſe, atqve hoc interdum primâ unius pulveris exhibitione. Item *in Exercitat. ſuis l. c.* deſcribit Extractum ex Cortice fraxini febrifugum, qvô multo felicius uſus eſt in debellandis febribus, qvàm cortice peruviano. *Sydenham* ad recidivas qvartanarum comendat Apozema ſuum, deſcriptum *in opuſcul. ſimul edit. Amſtæl. 1683. pag. m. 70. Willis* in tertianis, poſtqvam ſangvinis craſis emendata apparuit, ut urina ſit clarior & minus colorata, etiam ſomnus qvietior cum ſitis & æſtus remiſſione, Corticem Fraxini, tamar. gent. cum ſal. eorundem in forma pulveris è vino propinare ſolitus fuit, atqve ſic remedia hæc febrifuga omnium optimè paroxyſmum febrilem inhibere poſſe aſſerit *de febrib. Cap. IV. p. m. 143.* Unde *Pompejus Sacchius* ex Cort. Fraxin. rad. gent. ſerpent. contraj. fol. cent. min. abſinth., additis eorundem extractis ſalibusqve, æqvalis cum peruviano cortice efficaciæ Febrifugum parari poſſe ſedulò nos admonet. Vid. *ej. Iris febril. Cap. XVIII. §. VIII. Johan. Michaëlis* commendat Corticem in qvartana cum aliis præſcriptum in forma potus. *in Prax. Clin. P. I. L. I. p. m. 23.* Alii Cortic. fraxin. & peruvian. æ. p. commiſcent, cum 🜄ˢ rectif. ac cum ♌ ⊖ infund., de qvo in Vino rubro propinant, *Zodiac. medico-Gallic. Ann. 1. obſ. 1.* Qvibus ſalia in uſu ſunt, commendant ⊖ fum. & Fraxin. ♀ ⊕ &c. Vid. *Michaël l. c.*

§. *XXII.* Atqve

§. XXII.

Atqve hos modo citatos Autores in uſu Corticis fraxini jam præceſſere qvam plurimi Practicorum ſuperioris ævi, anteqvam illis de Kinkina qvicqvam innoteſceret, id qvod ſatis cuilibet apparet, qvando horum ſcripta evolvit. Teſtis mihi ſit *Brunsfels Jatronym. Medic. Simpl. Lib. IV. pag. 23.* ubi decoctum aliqvod ex fraxini cortice cum aliis compoſit. exhibet, tanqvam potenter choleram evacuans nigram & aduſtam, & idem illud laudatur à *Petro Hiſpano in Theſaur. pauper. pag. 98.* His accedit *Jusſanus Ducretus in Comment. ſuo de febribus pag. m. 31.* qvi ejusmodi Apozemata è fraxino compoſita ad incidendum atqve attenuandum humorem in febribus peccantem laudat. Qvalem methodum etiam ſeqvutus *Platerus de febribus p. 173.* in Apozemate vaſtæ & prolixæ compoſitionis, qvo materiam febrilem in qvartanis ſimul præparari & purgari poſſe confidit. *Sennertus* in qvartanis uſus eſt ▽ compoſita ex eodem cortice, præprimis qvando ægri etiam ſcorbuto laborabant. *Lib. II. de febr. p. m. 592. & 94. Petrus Paſchalis* itidem felicem hunc corticis fraxini uſum expertus eſt, qvamobrem *in Praxi ſua de Febrib.* ad qvartanam intermittentem aqvam ex illo compoſitam deſtillandam jubet.

§. XXIII.

Non omni ſimplicium ſymbolizantium miſcela in Praxi carere poſſumus, interim tamen prolixiores ejusmodi compoſitiones, qvas modo citavimus, ad nauſeam tradidere qvam plurimi Practici, unde rectisſimè horum morem deteſtantur *Ludovici pharm. modern. ſec. appl. Scribonius Largus de compoſ. medicam. C. 6. Helmont.*

Helmont. in verbis. Herb. & Lap. Sennert. de Conſenſ. & Diſſenſ. Cap. 18. Poter. Pharm. Spagir. L. 2. 2. Bohnius de Officio Med. dupl. &c. Qvippe in vaſtis illis compoſitionibus vix ratio dari poteſt, cur hoc vel illud ingredientium adjiciatur, imo varia commixta ſæpiſſime vires ſuas invicem obtundunt, aut novas, morbo cui præſcribuntur planè contrarias, induunt; dum contra ſimplicium vires integræ manent ac majoris efficaciæ obſervantur. Uti hoc inter alia teſtatur Cortex Peruvianus, qvi idem illud fatum ac reliqva Specifica ſubiit: nam modo cum purgantibus, modo diaphoreticis aut aliis evacuantibus & alterantibus qvamplurimis commixtus in febribus adhibitus fuit; unde & factum eſt, ut ejusmodi compoſitiones hujus Febrifugi Medicos haud rarò ſpe ſua deſtitutos reliqverint, qvod vel nunqvam iis accidit, qvi juxta exemplum Hippocratis, Galeni, ac aliorum doctiſſimorum Virorum nullis operoſioribus compoſitionibus uſi ſunt in ejus exhibitione. Idem illud in Kinkina Europæorum obſervari debere & ratio dictitat & experientia confirmat. Eſt enim ſibi relictus ſatis efficax Febrifugum, & hanc ob rem *uſum* ejus qvam *ſimpliciſſimum* in Febribus intermittentibus præprimis commendamus; nec illis qvæ per Chymiam inde eliciuntur, adeo tutò in harum cura fides habenda, qvatenus per experientiam conſtat, qvod concreta, per texturæ ſuæ analyſin ac partium integrantium divulſionem, qvas ſubeunt, dum igni committuntur, virtute ſua ſpecifica defraudentur ac novam acqvirant, qvod egregiè *Helmontius* exprimit Arbor. Vitæ *pag. m. 798.* his verbis: *Ratum ergo, qvod, qvamvis multa deſtillando fiant acutiora, adeoq; magis activa:*

tamen eo ipſo recedant & alienentur à genuina ſeminum proprietate. Qvia ignis eſt mors artificialis, qvæ ſi aperta flamma fiat, contingit per ſeminum & Archei extinctionem. Mors enim naturalis rerum præſupponit laſſationem ſeminum. Mors autem artificialis, qvæ non fit per flammæ conſumtionem, ſeparat qvidem volatilia à fixis, cum diſſolutione & morte vitæ ultimæ concreti, &c. Et paulò infra. *Proinde non licet deſtillatorum vires ponderare è concreto unde dimanant; nec credere licet, qvod etſi vires rerum non ſint abolitæ, non exſtinctæ aut per ignem planè defunctæ, ideò rerum priſtinas Virtutes per aduſtionem non innovatas.* Qvale qvid Idem veritatis impetu adactus profitebatur *de poteſtate medicam. Hoc unum ſaltem memorabo, qvod chymica potius artis, qvam naturæ, vi nativa agerent, eò qvod illorum initia per ignem parta & immutata eſſent, &c.* Non minus Tincturæ atqve Extracto noſtri Corticis in Intermittentibus diffidemus, qvoniam vi illa inſigni adſtrictoria non pollent.

§. *XXIV.*

Exhibendus igitur Cortex hic in Febribus Intermittentibus ſolummodo in ſubſtantia, neqve tamen absqꝫ prægreſſo examine circumſtantiarum in Ægris, eſt enim qvaſi gladius in manu Furibundi, & dependet à Medente, an eum adhibere velit in commodum aut Ægri damnum. Atqve cum duplex Indicatio in Cura Intermittentium naſcatur, prior, *ut materiæ viſcidæ ſeu Febrilis ulterior proventus impediatur*, poſterior, *ut illa, qvæ juxta Venarum latera defertur, attenuetur, incidatur atqve educatur*, admodum prudenter agere debet Medicus, ne nimis ſubitò & violenter vaſa laxa conſtringat, ac viſcidum ibi excernendum retineatur in ſangvine intra ipſa vaſa, ſic enim variæ poſſent oriri obſtructiones

 viſce-

viſcerum, ſed ſucceſſivè & paulatim ſecretio hujus viſcidi eſt ſiſtenda, nempè qvando illius parva qvantitas eſt in ſangvine intra vaſa, ſeu qvando Paroxyſmus ceſſavit; tunc enim ab ingeſto hoc Cortice via occluditur, per qvam novus Lentor egrediebatur, h. e. ceſſat illa copioſa ſecretio, ita ut non adſit ſufficiens qvantitas viſcidi, qvæ ad Capillaria Vaſa hærendo Febrem producere poſſit, vel ad minimum non in tantâ copiâ, ut ingraveſcere poſſit; continuandum qvoqve in uſu hujus medicamenti, qvatenus vaſa illa excretoria nimis laxa poſt primam Corticis exhibitionem qvidem conſtricta ſunt, poſtea tamen iterum relaxantur & eadem redit Febris, vel mox, vel etiam poſt tres qvatuorve ſeptimanas. Dein ut alteri Indicationi ſatisfiat, ſibi ſoli Kinkina noſtras relinqvenda in operando, nulliſqꝫ purgantibus, aut aliis evacuantibus, vel alterantibus adjungenda, non enim præſcire poſſumus, qvamnam viam Natura ſibi eligere velit ad materiam peccantem evacuandam; & poſtqvam à particulis hujus Corticis amaris atqve nitroſis ſat ſufficienterqve attenuatus, inciſus, vel præparatus fuit Lentor ille ſeu materia febrilis, facilè exitum inveniet vel per vomitum, urinam, ſudores, inſenſibilem tranſpirationem auctam, diarrhæam vel etiam per ſalivam: qvalem Ptyaliſmum criticum videre contigit Excellentiſſimo *Dn. Albino, Præceptori meo non ſine veneratione à me nominando*, imò majorem ab uſu Corticis Peruviani, qvam unqvam ☿ excitare poteſt. Interim tamen benè notandum, qvod Kinkina noſtras non ſtatim in corpus ingerenda, qvando alvus nimis pertinaciter eſt occluſa, ſed vel laxante, vel clyſtere, vel ſuppoſitoriis ſimpliciſſ. ante

ſui officii admonenda. Vitanda ſunt purgantia neqve interponenda, vel ſtatim poſt ejus uſum exhibenda, ne vaſa irritando iterum cogamus, ut copioſius viſcidum exprimant, ſicqve Febris redeat. Deniqve & in ſufficienti qvantitate dandum eſt hocce medicamentum, ne idem hîc nobis eveniat, qvod exercitatiſſimis aliàs Practicis in Peruviani Corticis uſu accidit, de qvibus certò conſtat, qvod plus in defectu qvam exceſſu peccaverint. Qvamobrem finitô paroxyſmô exhiberi poteſt ʒß, qvod vel ſingulis trihoriis, vel aliis intervallis pro Ægri beneplacito reiteretur, modo intra duos paroxyſmos ʒiij aſſumſerit, idqve continuandum usqve dum Æger conſumſerit ℥iß; & ut certior qvis eſſe poſſit de effectu, ne redeat Febris, diebus inſeqventibus adhuc detur ℥ß, ut, ſi fortè relaxata ſint iterum vaſa, denuò conſtringantur. Et qvamvis contingere poſſit, ut ſupra determinatam doſin aſcendere qvandoqꝫ qvis cogatur, ordinariè tamen vix majori qvantitate opus erit. Idqve vel in Pulvere, vel in forma Electuarii cum conſerva roſar. vel ſyrup. cinnam. &c. aut ſi Æger reſpuat electuaria, pulvis dari poteſt in Infuſo cum Vino rubro, vel in Pillulas redigi poteſt, cum mucilagine tragacanth. &c. qvæ manipulatim qvam commodiſſimè devorari poſſunt. Qvod ſi Ægri planè medicamenta averſentur aut Ore aſſumere neqveant, imitandus *Dn. Helvetius* in methodo ſua, qva uſus eſt in Febrium curatione. Vid. *ej. tract. Methode pour gverir les Fievres ſans rien prendre par la bouche.* it. *Baglivius in Praxi ſua.* Sicqꝫ Clyſmata ex Qvinqvina noſtrate parari atqve injici poſſunt: qvanqvam haud negandum, ſæpius hanc Helvetii methodum ab Aliis

incaſſum tentatam fuiſſe: neq; facilè concipi poteſt, qvomodo tale Clyſma agere poſſit, nam fomes in Ventriculo & Inteſtinis tenuibus eſt, in qvæ verò nullum clyſma ob valvulam Bauhini obſtantem adſcendere poteſt, qvod & *Galenus* olim docuit *5. method. medend. C. II.* ſic enim inqvit: *qvod per ſedem injicitur, ad ea qvæ vicina ſunt Ventriculo ſubire neqvit. & 13. ibid. C. 17. qvæ per ſedem infuſa ſunt, ea omninò ad jejunum usq; aſcendere neqveunt, imò ſi admodum nitaris fortaſsè tenue tantum contingent.*

§. *XXV.*

In Febribus Continuis curandis itidem felici cum effectu exhibita fuit Kinkina noſtras, idqve præprimis ob particulas ejus amaras nitroſæqve indolis, qvas copiosè poſſidet; unde Virtus ejus mirifica refrigerandi in æſtu febrili profluit, temperat nimirum acredinem nimiam ſangvinis atqve bilis, ſedat ſitim, atqve reſolvendo ſangvinem craſſum viſcidumqve in minimis vaſis ſtagnantem, Inflammationes tollit, illumq; priſtinæ fluiditati reſtituit, floridumqve iterum reddit: Sicqve mitigantur dolores, qvi Febres præcipuè malignas comitari ſolent. In ejusmodi autem continuis Cortex hic febrifugus in ſubſtantia non uſurpandus, qvatenus Ventriculus jamjam ab æſtu debilitatus, nimis ab illo gravaretur, ſed tutius ejus Decoctum vel Tinctura cum copioſo liqvido convenienti hic in uſum venient. *Simon Pauli* mirum in modum commendat ⊖ è Cortic. Fraxin. præprimis in Variolis & Morbillis, qvod in Aqva Card-Bened. cum tantillo Syrup granat. vel rub. idæ. dilutum pond. V. ad X. gr. propinat. Atqve Clariſſimus Vir pluris hoc facit qvam Lap. Bezoar. item cum C.C. phil. ppt. vel rament. unicor. Grönlandic.

landic. mixtum, qvod potentiſſimè ſudorem movere ſcribit *Qvadr. Botan. Cl. 3. pag. 310.* Sic etiam jam olim teſte *Platero l. c. Crato* uſum Sal. Fraxin. in Febribus malignis commendavit ad gr. X. XII. cum conſerv. roſ. vel ▽ citrei Mali aliisqve. Unde Kinkina noſtras Aqvam Theriacalem Bezoardicam Raymundi Mindereri ingreditur, de qva Autor teſtatur, qvod valenter ſudorem pellat, omnemqve materiam venenatam & malignitatem à centro ad corporis peripheriam expellens disjiciat, atqve ſuâ ſubtilitate undiqve corpus pervadat & putredines arcendo Peſte correptos adjuvet, Febribus malignis adverſetur, &c. Datur ejus potio cum aliqvo Syrupo acidiuſc. v. gr. citr, limon. vel acetoſ., & extat ejus operoſa ac vaſta compoſitio in Diſpenſat. Auguſt. item apud Muſitan l. ſ. c. Qvi ſimpliciſſimas amant compoſitiones utuntur ▽ deſtillata è Cortice Fraxin. & rad. bardan. major. qvæ eſt *Plateri l. c.* Cujus doſis ad ℥iij.; vel loco ▽ ſumantur +. vin. & rutac. p. æq. indeqve ▽ eliciatur, qvam propines cum tantillo Ol. ſive ♎ acid. ad gratam aciditatem; easdem profectò niſi majores vires obtinet, qvam omnia Theriacalia operoſæ compoſitionis, eſt nempè diaphoreticum remedium inſigne, uti teſtatur ipſe ille Mindererus Neu-verbeſſert. Krieges-Artzeney/ *pag. 134.* Et *Bauhin. Hiſt. Pl.* ſcribit, ſe obſervaſſe in immani illâ Peſte Lugdunenſi, ubi tunc temporis Medicus ordinarius Urbis ſtipendio detinebatur, qvod nonnulli uſi ſint Cortice Fraxini ad ſudoriferas potiones pro Peſte correptis. Laudatur qvoqve ad hunc uſum à *Piſtorio de Peſt. pag. 54.* & *B. noſtro Parente Conſil. de Peſt. pag. 170.* Item Liqvorem è Fraxini Cort. & Lign., dum

accenduntur, ſtillantem contra Peſtem admodum utiliter bibi aſſerit *Sarazen. de Peſt. præcav. Michaëlis l. ſ. c.* Corticem cum Ligno ad ſuffumigandum in Peſte valdè proficuum eſſe teſtatur. Vim enim ſummam Fraxino adverſus Venena ineſſe antiqvitùs creditum fuit.

§. *XXVI.*

Uſus Kinkinæ noſtratis internus porrò eſſe poteſt in omnibus morbis, ubi Lympha vel ipſa maſſa ſangvinea vitiata exiſtit, ut ſunt Chronici, e. gr. Cachexia, Scorbutus, Hydrops, Malum Hypochondr. Catarrhus, Lues Venerea, &c. Et apud Autores tam veteres: qvàm recentiores reperimus, qvàm egregiè in ejusmodi affectibus curandis vires ſuas præſtiterit ille Cortex. In Cachexia ab Evacuationibus conſvetis ſuppreſſis & obſtructis ob fluida corporis nimis tenacia, craſſa vel viſcida ortâ, felici cum ſucceſſu adhibetur, particulæ enim ejus amaricantes ac nitroſæ incidunt, attenuant, reſolvunt atqve aperiunt, qvicqvid liberum fluidorum circulum impedit; ſtimulant inſuper nonnihil fibras Vaſorum totius corporis ad copioſiorem ſui contractionem, undè excretio vaſorum augetur & Evacuationes naturales ad priſtinum rediguntur. Huic ſcopo ſatisfaciunt Decoctum, Infuſumqve Corticis illius cum ▽ ſimpl. font. vel deſtillat. appropiat. aut vino generoſ.; item paretur Lixivium ex ejus cineribus & exhibeatur; aut admiſceantur pro diverſis circumſtantiis modo purgantia, modo diuretica & ſudorifera ſic dicta, v. gr. ℞. Cort. & Lign. Fraxin. q. v. coqvat. cum liqvirit., qvod ſatis gratum ſudoriferum. Si qvis majores è Cortice noſtro compoſitiones deſiderat, adeat *Platerum in Praxi ſua, Tract. III. pag. 116. & 120;*

alios-

aliosqve. Valet hic qvoqve Tinct. Corticis illius tam ſimpl. qvàm cum aliis mixta, ut Tinct. ♂ aper. cum ſucc. pom. Cinamom. Caryophyll. &c. Item parari poſſunt pulveres cachectici ad normam illorum qvos apud Autores ubiqve reperimus. *Mayerne* Cereviſias medicatas in Diæta Cachecticorum valdè extollit, qvalis etiam è Cortic. Frax. ejusq; Ligno additis fol. agrim. meliſſ. fl. ſambuc., caryophyl. nuc. moſch. &c. parari poſſet pro potu ordinario.

§. *XXVII.*

In Scorbuto, ubi ſangvis craſſus cum reliqvis humani corporis laticibus, adeoqve ad circulandum ineptus reperitur, & hinc inde varias parit obſtructiones, ob easdem, qvas in Cachexia exerit, virtutes laudandus erit Cortex noſter, unde *Salom. Alberti* illum inter ἐκφρακτικὰ ἢ ἐκκαθαρτικὰ τῶν πόρων jure meritoq; recenſet, h. e. uti ipſe illud explicat *de ſcorbuto p. m. 487.* inter ea præſidia, qvæ vim habent expediendi meatus farctos atq; præpeditos ab humore limoſo, duro, tenaci, tàm ipſis Viſceribus familiaria, qvàm Humoribus accommodata. Non minori laude celebratur à *Charleton*, & qvidem in tali ſangvinis crudi diſpoſitione, qvæ à copioſi & in fixitatis ſtatu adhuc manentis Salis præpotentia exſurgit, vid. *de Scorbut. p. m. 76. & 188.* Imò ſi acidum in morbo illo proteo ſolum inculpandum eſſet, Cortex noſter æq; illi ac aliis Scorbuti cauſis opponi poteſt ad illas corrigendas & tollendas. Cuilibet enim notum, qvales virtutes in infringendis ſpiculis illis acidorum pungentibus poſſideant, qvæ adeò ſenſibili amaritudine prædita ſunt. Modus vero Corticem exhibendi vel ſimplex eſſe poteſt, ut antea, vel

compo-

compoſitus pro uniuscujusq; beneplacito. Ejusmodi compoſitionum varias Formulas ab Autoribus commendatas habemus, ut eſt Aqva Scorbutica Qvercetani, *Pharm. C. 7.* Sennerti *de Scorbut. pag. m. 175.* Mich. Doringii *ibid. 178.* Polychreſta Rolfincii, *qvam deſcr. Joh. Ludov. Hanneman. in Prod. Lex. Medic. p. 77.*, Spirituoſa Timæi à Guldenklee *Caſ. Medicin. 24. L. 3.*, Decoctum contra Scorbutum Bald. Ronſæi, *Com. de Scorbut. C. VIII. p. m. 255.*, Timæi à Guldenkl. *Epiſt. & Conſil. L. 3. Ep. 28.* Joh. Michaël *in App. formul. Cap. 1.*, Infuſum P. Hermann. *Cynoſur. M. M. l. c.* Ettmulleri *Prax. de Scorb. pag. m. 401.* Timæi à Güld. *Caſ. med. l. c.* Vinum antiſcorbuticum Muralti deſcriptum à *Reuſner. de Scorbut. Exercit. VII. p. 485.* Spiritus antiſcorbutic9 Dekkeri Præceptoris mei devenerandi *in aureis ſuis notis ad Prax. Barbett. L. IV. C. 3. p. 157.* laudatus. Tinctura contra Scorbutum Joh. Werneri *L. 2. Therap.* Extractum M. Martin. *de Scorbut. pag. m. 675. & 684.* Elixir antiſcorb. D. Michael. *deſcriptum à Bierling. Adverſ. curioſ. in App. pag. m. 74.* Pulvis contra Scorbutum Sennerti. *L. C. pag. 181.* Tragea ſcorbutica M. Martini *L. C.* Splenetica Qvercet. *Pharm. Dogmat. Reſt. p. 140.* Ex qvibus pulveribus etiam Rotulæ & Morſuli pro intentione Medentis formari poſſunt additis addendis. De his verò in formam ſolidiorem è Qvinqvina noſtrate concinnatis remediis antiſcorbuticis notandum cum *Charleton.*, ut iis in ventriculum ingeſtis paulò poſt ſuperingerantur & alia conſiſtentiæ liqvidioris; qvæ ipſis vehiculo ſint, viresqve jam in actum erupturas, in ſangvinem usqve expeditius ferant & per univerſum corpus diffundant. Sicqve utriusqve generis medicamenta ter qvaterve de die

repeten-

repetenda ſunt, manè ſcilicet, ſub meridie & crepuſculo, attamen cujuslibet conſtitutioni & ætati ad amuſſim convenientia.

§. *XXVIII.*

Convenit Cortex hic etiam in MELANCHOLIA & HYPOCHONDRIACA AFFECTIONE ob amaritiem ſuam blandam, terreis & pingvedinoſis particulis involutam, undè Ventriculo amicè habetur, nempè laxatas Fibras ſua ſtypticitate contrahit, ac ſale ſuo nitroſo putrefactionem retardat, acidos in Ventriculo ſuccos figit & edulcorat, limoſos & viſcoſos Hepatis, Lienis, aliorumqve viſcerum vaſa obſtruentes humores abſtergit, ac ſuperfluam, qvâ relaxantur Fibræ, humiditatem abſumit & exſiccat; Undè qvam maximè uſum ejus in ſubſtantia hic commendamus ad ʒß, qvod manè & veſperi ad aliqvot ſeptimanas erit continuandum. Alii ad acidum in Hypochondriacis corrigendum ſal lixiv. è Cortice noſtro per incinerat. parat. mirabiliter efferunt. Ubi tamen ſedulò cavendum, optimè monente *Sylvio*, ne magnum in ſangvine excitemus conflictum, tunc enim ſpaſmi & convulſiones enormes gignuntur: adeoqve ſi qvis lixivium tale adhibere velit, primo præmittat ſic dicta Abſorbentia, qvibus ſi jam acida concentrata ſunt, tutò illud lixivium aſſumi poteſt, & qvidem prius adhuc temperandum ♌ volat., 🜄. vel oleoſis, ut Ol. amygdal. olivar. terebinth. &c. prout judicamus hæc vel illa Ol. noſtro ſcopo magis eſſe convenientia. Cæterum illius uſus erit ut in §. de Cachexia & Scorbuto dictum, qvatenus Indicationes horum morborum unæ eædemqve ferè ſunt. Huc ſpectat Potio è Qvinqvina noſtrate compoſ. ad Melancholiam præ-

parand. Michaëlis *in App. formul. p. 604.* Decoctum Spleneticum *Ejusd. ibid.* Item laudatur illud *Grulingio* tanqvam Specificum in his morbis. Eſſentia ejus Splenet deſcript. *in Florileg. Hipp. Galen. Chym. nov. p. XXI. C. 1.* Pari modo ab illo commendatur Extractum Splen. Poſſelii qvod æqvè ac alia Cortex dictus ingreditur ob vires ſuas egregias. l. m. c. Sic *Timæus à Guldenklee* ⊖ illo lixiv. qvàm feliciſſimè uſus eſt in Elixir ſuo Splenet. teſte *Eod. Ibid.* Non minorem laudem meretur Infuſum ſeqvens ℞. CORT. FRAXIN. *Tamariſc. Capp.* ℥ß *rad. Scorzon. Cichor.* ℥ß *herb. Meliſſ. m. ij Scolop. Fumar. aa. mj. groſſo mod. incid. & conqvaſſent. indantur ſacculo & cum vino Rhenan. infund. Vid. à Guldenklee Epiſt. XXXVI. Qvercetanus* itidem Corticem noſtrum adhibet in Extracto ſuo Splenetico majori *l. ſ. c. p. 206.* qvodq; à complurimis mirificè extollitur; & qvæ ejusmodi ſunt compoſit. plures Practicorum. Externum verò pro Lienoſis ſi qvis deſideret auxilium, Ol. per deſcenſ. è Cortice ejusqve Ligno deſtillatum deſiderio ejus ſatisfaciet. Confer. *Betruccius. L. 1. Med. Pract. tr. 3. S. 3. J. Sylvius. Bartholinus, aliiqve.*

§. *XXIX.*

Duplici modo Qvinqvina noſtras HYSTERICIS prodeſſe poteſt. Vel *extra* & poſt Paroxyſm. vel etiam in *ipſo Paroxyſmo.* Extra Paroxyſmum ejus uſus eſt præſtantiſſimus, nam cauſas hujus morbi tam continentes, qvam antecedentes tollere valet, qvæ cum vix ac ne vix qvidem ab illis differant, qvarum effectus eſt Melancholia Hypochondriaca, ſeqvitur, qvod ſecundum easdem, qvibus pollet, Virtutes in recenſito affectu etiam hic mederi poſſit, adeoqve modus exhibendi idem eſt. Vid. interim de horum affectuum conſenſu & affinitate

Highmorus,

Highmorus, *Sydenham*, *Albinus in Coll. MSC. aliiqve.* In Paroxyſmo exhibeatur Ol. illud empyr. & ♌ urinoſ. qvæ per deſtill. è Corticibus eliciuntur & illa vel naribus, loco graveolentium & memphitim ſpirantium conſvetorum, admoveantur, vel internè cum vehiculo conveniente in Os infundantur, qvod ſatis vellicans & ſtimulans eſt remedium, ut ſpiritus aliorſum determinentur, ſicq; ſpaſmi cedant; aut fiat qvædam compoſitio addit. eſſent. caſtor. ♌ ✱ &c. e. gr. ℞. *menth. matric. fl. ſamb. aa.* ℥i *Eſſent. caſtor.* ℥iß ♌ *urin. CORT. FRAX.* ℥ß *Ol. ejuſd. diſtill.* ℈j *laud. opiat. gr. 1. ſyrup. cort. aurant. q. ſ. m. f. Electuar.* qvod deterrimi ſaporis eſt, & tale qvid ſemper intendere ſolemus. In defectu horum præparat. & iis in locis ubi Fraxinus copioſè provenit ℞. fulig. camin. except. è combuſtis Cortic. & ejus Ligno ad ʒi in ovo ſorbili. Vid. *Burnetus Theſaur. Med. Pract. Tom. II. p. m. 136.* aut hujus fuliginis aliqvid carbonibus injiciatur & narib9 Hyſtericarum attrahendum porrigatur, item fumus è Corticibus incenſis per infundibulum Utero excipi jubeatur, vis enim hujus fumi reſolvens eſt inſignis, ut teſtatur *Tournef. Hiſtoire des Plantes l. c.*

§. XXX.

Inſignis Corticis noſtri uſus eſt in HYDROPE ob vim toties deprædicatam attenuandi & deobſtruendi, adeò ut tutò illi confidere qveamus, ubi Lymphæ in Veſiculis adipoſis Malpighianis ſtagnanti reſtituenda eſt circulatio, aut Sangvis cachecticus corrigendus. Neq; vis adſtrictoria, qvæ illi attribuitur, virtuti aperiendi qvicqvam derogat, Fibræ enim vaſorum à copioſo latice relaxatæ ſunt, & Reticulum Vaſculoſum vim ſeſe contrahendi, conſtringendi, ſicqve ſuperfluum expel-

lendi perdidit, undè ibi hæret ejusqve fit ſtagnatio. Qvapropter etiam *Willis* adſtringentium uſum qvam maximè commendat, utpote qvæ Sangvinis craſin ſeu mixtionem, ne fuſione nimia penitus diſſolvatur, præſervant: modus utendi idem erit atqve in Cachexia. Cui addimus, qvod in doſi paulò largiori dari debeat hocce Antihydropicum, ne particulæ ejus activæ aqvis immerſæ obruantur, priusqvam diffuſæ vires ſuas exerere poſſint; qvare illa potius præparata ſeligenda, qvæ hauſtu pleniori totum corpus permeare poſſunt, cujusmodi ſunt Decocta, Infuſa & c. qvib9 mediantibus vel purgare, vel diaphoreſin aut diureſin largiorem excitare poteſt Medicus pro varietate circumſtantiarum. Hunc in finem commendat *Hermann. l. c. Apozem. ſeq.* ℞. *Cortic. Fraxin.* ℥iiij *coq. in Vin. rub.* ℔iiij *f. Apoz.* cum qvo capiat Æger ad ſingulas vices ⊖ Frax. gr. vij l. ℈ß qvod qvidem eſt qvam ſimpliciſſimum, attamen valdè efficax. Aliàs addi ſolent Cort. tamariſc. capp. ſambuc. inter. frangul., rad. helen. rhabar. polypod. armor. ſummit abſynth. cent. min., fol. agrim. bacc. juniper. Qvalia Decocta ſunt *Qvercetani Pharm. reſtit. C. 8. &c.* Hydragogum *Freitagii in Auror. Medic. Plateri* qvod commendat ad Viſcerum imbecillitatem corrigendam illorumqve infarctus & obſtructiones ſolvendas *Prax. ſuæ Tr. III. p. m. 318.* item Vinum martial. compoſ. Cnœfelii. Vid. *Bonnett. Medic. Septentr. collat. p. m. 726.* Ad diureſin promovendam efficaciſſima habentur in Hydrope, qvæ ex ſalibus lixivioſis Plantarum fiunt. Vid. *Sydenham. de Hydrop. p. m. 704.* qvi commendat ſeq. ℞. *Cin. Cortic. & Lign. Fraxin.* ℔i *Vini rhenan.* ℔IV. *fol. abſynth. pug. j. infund. frigid. ut f. Lixiv. & colat.* ℥IV *dentur ter in die.* Cui

adſti-

adſtipulantur *Burnetus l. c. Tom. II. p. 126.* aliiqve. Locum etiam ejusmodi Lixivium habet inter topica, vel illi incoqvantur lenia adſtringentia, ut Cort. qvercus, ſerpill. thym. fol. laur. roriſm., ſabin., ſambuc., bryon, &c. qvo embrocationes cum ſpongiis & linteis ebriis fiant.

§. *XXXI.*

Laudatur pariter Fraxini Cortex in LUE VENEREA *à Petr. Foreſto inſigni Batavorum Practico*, qvatenus humores peccantes ſudorem eliciendo præparat, corpusq; fluidum reddit, meatus reſerat, craſſa, glutinoſa viſcidaqve incidit, atterit, extenuat atqve abſtergit, *obſ. de Lue ♀ L. XXXII. p. m. 71.* Et *Cæſalpinus* ſuô jam tempore ejus virtutes æqvales adeò decantato Specifico morbi Neapolitani (Guajacum puta) obſervatas fuiſſe teſtatur *de Plant. Lib. II. Cap. 13.* Undè à *Joh. Agricol. in Chirurg. parv. verum Germanorum Guajacum* appellatur, cui majores longè vires tribuit, qvam illi, qvod ex India affertur; Item *Lobelius in Obſerv. p. 545.* inqvit, ſe pro certô ſcire, Lue gallicâ affectos Fraxino curatos eſſe. Qvibus adſtipulantur *Hoffmann. Sciagr. morbor. contagioſ. p. 55. Nicolas de Blegny, L'art de guerir les maladies Venerienn. p. 71. Paul. Herm. loc. cit.* item *Aug. Ferrius de Pudendagr. L. I. p. 19. Lud. Mercat. oper. T. II. p. 638. Bartholin. Diſſert. V. de Pharm. Danic. p. m. 219.* aliiqve plures. Effectus verò Corticis noſtri in debellando hoc morbô venereô maximam partem expectandi ſunt ab ejus Decocto, qvod omnium præparatorum commodiſſimum eſt ad humorum attenuationem & reſolutionem per inſenſibilem halitum aut ſudorem, utpote in qvo omnium hactenus ſic dictorum Specificorum morbi Venerei vel Corticum, Lignor. vel Radicum exoticorum vis conſiſtit. Ejusmodi Deco-

ctum eſt qvod commendat. *Jac. Auberti Progymn. in Fernel. Lib. de abdit. morb. cauſis. exerc. 42.* ℞. *CORTIC. FRAXIN.* ℔ß *Rad. chamæleon. alb. ſ. carlin.* ℥iij *aq. font.* ℔ *IX. ferveant ad VI. part. remanent. Doſ. man. & Veſp.* ℥*VI.* Ægerqve ad ſudorem diſponatur. Loco Carlin. commodè ſumi poteſt Rad. Petaſitid. vel Lapp. maj. Præterea addi poſſunt, ſi lubet, rad. ſmilac. aſper. *Lign. Fraxin.* Juniper. cum baccis, Qvercus & ſimilia, qvæ idem tam potenter, tam facilè, tam tutò & tam jucundè præſtabunt, qvam illa qvadriga exoticorum medicamentorum, v. gr. rad. chin. ſalſæparill. lign. guajac. & ſaſſafr. qvæ ſubindè ſuis ex parte viribus privata & exoleta, prout rectiſſimè admonet *Franc. Deleboë Sylvius Prax. Med. App. Tr. III. p. 676.* Doctiſſimus ille Vir maximoperè etiam in hoc morbo Medicinam facientibus ⊖ia Lixivia ad corrigendam aciditatem peccantem commendat, additqve ſibi per experientiam conſtare, qvod illa æqvè conducant ac Radices, Cortices, Ligna & præſertim aromatica Decocta. Sicqve uſus Lixivii ex ciner. Cortic. noſtr. non minores præſtabit effectus hoc in caſu, qvam qvi in præcedentibus à me oſtenſi fuere. Externè ad morbi hujus dolores & ulcera commendatur Ol. Fraxin. à *Jacob. Sylvio, Annot. in Lib. III. Meſuæ de Antidotis.*

§. *XXXII.*

Ex hactenus dictis facilè apparet, qvomodo Medicamentum noſtrum incidens conducat etiam in CATARRHIS, qvibus intelligimus Obſtructiones in variis corporis partibus, ortas ab injuriis externis, qvæ Humores incraſſant ac interdum plus minusve perturbatos commiſcent, undè, prout Catarrhi nunc hanc, nunc illam partem occupant, aliam atqve aliam præ

ſe ferunt

ſe ferunt ſpeciem, aliamqve ſortiuntur denominationem, juxta tritum illud:

Si fluit ad pectus, dicatur Rheuma Catarrhus
Ad Fauces Bronchus, ad nares eſto Coryza.

Humores ejusmodi inſpiſſatos aptè reſolvere poſſumus vel Decoct., vel Infuſ. è Cortice noſtratis Qvinqvinæ ejusq; Ligno, item Tinctura ejus cum leni infuſ. Cortic. inſtar Thee hic plurimum conducit, qvæ omnia & in *Tuſſis* moleſtia multum levaminis afferre ſolent, qvando ab iisdem cauſis dependet; itidem in Tuſſi acri & ſalſa egregias obtinent vires Trochiſci, aut Eſſent. ſicca facta cum Sacchar. & Extract. Corticis Fraxini. In *Aurium doloribus* ab Inflammatione catarrhali, qvo Obſtructiones reſerentur & perturbata humorum mixtio reſtituatur, commendatur Succus Fraxini à *Q. Seren. Sammonico de Medic. p. 6.*

Qvum ſævus teneras dolor altè ſauciat Aures,
Fraxinea in flammis fundit qvem Talea Succum
Inſtilles.

Idem ille Succus ad *Surditatem* valdè efficax, mixtus nimirum cum pari pondere Succi Cyclam, Scyllæ & Rutæ ac non nihil decoctus, ſi eundo cubitum ponatur in Aurem ſanam, ita ut Æger dormiat ſupra ſanam, & ſi in utraqve ſit Surditas, ponatur in Aure minus affecta uti refert *ex Matthiol. Epit. de pl. Job. Baub. H. P. L. VIII.*; Alii ▽. Fraxin. cum ſuo ⊖e mixtam commendant ut *Qvercetan. Phar. Dogm. reſt. C. 7. Horſtius Pharm. Cathol.* Item Decoctum Corticis, Seminis vel Foliorum ſuffitu mederi *Surditati* vult *Lobelius*. His qvoq; collactea tradit *Platerus Prax. tr. 1. de Audit. læſione, p. m. 304.* Si à Catarrho coagulatur Lympha in articulationibus, oritur *Arthritis*

ſicqve

ſicqve rectiſſimè à *Melch. Sebizio* vocatur Affectus Rheumaticus *Man. Medic. Pract. p. 2037.* qvi eandem medelam à Qvinqvina noſtrate expetit, ut reliqvæ ſpecies recenſitæ, id qvod confirmat *Welſchius*, qvi ſemper cum ſucceſſu illum Corticem in Podagra exhibuit. Vid. *Obſervat. ejus Medic. Hecatoſt. II. Obſ. XVI.* Externè Oleum Fraxinitum laudatur à *Rogerio* ad Arthritidem frigidam reprimendam, emollit enim & digerit. Vid. *Ant. Snebergerus Tigurinus, Medicam. Euporiſt. contra Arthritid. p. 56.* ▽m deſtillatam cum linteis applicatam auxiliari Podagricis perhibet *Pancov. Herb. portatil. l. c.*

§. *XXXIII.*

Vires Corticis in NEPHRITIDE à Calculo renum qvod attinet, ſubſcribendum *Glaubero* exiſtimo, qvi illas qvam perfectiſſimè in Fraxino contineri ſibi haud deceptus perſvaſit in *Pharm. Spagir. p. 3.* id qvod à qvamplurimis Practicis experientia confirmatum legimus. Sic *Joh. Bauh.* teſtatur *l. c.* ſe Corticis hujus Fraxini vires nephriticas in multis expertum eſſe, ſeqventem in modum ſi exhibeatur. ℞. *CORT. FRAXIN. in taleol. conciſ. M. ij affund. vini alb. ℔iij, coqve ad tertias, per linteum colat. juris Cyathus in qvo tenuiſ. SERRATURÆ FRAXIN. ℥j infuſ. fuerit, bibatur manè calidus 8. diebus continuis & diu præſervabit*, ſunt verba Autoris. Clariſſimus *Rajus l. c.* Semen Fraxini mirum in modum adverſus hunc morbum extollit: in Calculo, inqvit, comminuendo omne tulit punctum. Inter ſimpliciſſima præparata hic conducunt ▽ deſtillata, qvam unicè & ſingulari remedio prodeſſe *Trajus* perhibet, Tinctura, Sal à *Barbett.* commendatus *p. m. 207.* & Oleum, qvod à *Glaubero* omnibus adeò decantatis Lithontripticis præfertur, cumprimis ſi cum Saccharo inde fit Eſſentia

ſeu

ſeu Elæoſacchar., qvô permultos, Calculo pluribus annis laborantes, feliciter reſtituit, ut poſt mortem in illorum cadaveribus, neqve in Renibus, neq; in Veſica, ullum Calculi veſtigium viſum fuerit, cum tamen ante hujus medicamenti uſum qvotidie Calculus excretus cum ingentibus doloribus fuiſſet. Vid. *Aut. l. c. p. 23.* Qvi magis compoſita amant, & vires aliis ejusdem indolis ſimplicibus augere cupiunt, conſulant Autores. Ejusmodi compoſitum eſt Potio ſeq. ab Excellentiſſimo Wedelio in Diſput. qvad. de Ægro Nephritic. p. m. 17. comendata. ℞. *Rad. 5. aperient. maj. aa. ʒi ſumm. Virg.* ☉. *m. j. ſem. ſaxifrag. viol. petroſel. aa. ʒij. CORTICUM FRAXIN. ʒj Lign. Nephrit. ʒß. Coq. in ſ. q. ▽ font. Colat. ℥v. add. Syrup. fragor. ℥j. Elixir Nephrit. ʒi. M.* qvæ & in Paroxyſmo & extra illum commodè uſurpari poteſt. Ligno Nephritico, Lignum noſtrum Fraxini ſubſtituendum jubent *Bauhinus, Cæſalpinus & Bartholinus l. c.* Ex Oleoſis compoſitis deſtillatis contra Calculum omnibus præfertur Ol. illud *Bernh. G. Penoti à Portu S. Mariæ*, ita ut ſemper in ſecretis habitum ſit ob ſingulares ſuas Virtutes, uti teſtatur *D. Beckhern*, in der Hauß-Apothek vom Wachol-der / *p. m. 431.* Eſt autem ſecretum illud ſeqvens, prout ab Autore ipſo in Tract. de vera præpar. & uſu Medicam. Chym. deſcribitur. ℞. *CORTICIS FRAXIN. ℔ij Sem. Junip. ℔iij Terebinth. clar. ℔iiß. conterend. terantur & cum Terebinth. miſceantur, & in ℔XII. ▽æ in Vaſe bene obturato ad putrefaciendum ſimul ponantur per tres menſes, peract. temp. deſtill. ſ. a. exſtillabit Ol. præſtantiſſimum, qvale ſimile pro tali re non reperitur doſ. gutt. 9. ad 12. comminuit lapidem & expellit, cum Vino albo.* Sunt verba Autoris. Idem illud

Oleum inſigne eſt, qvod commendat *Plater9 Prax. ſ. tr. II. pag. m. 568.* ſuppreſsô Autoris nomine, doſes tantùm ingredientium mutavit, addiditqve mellis aliqvantulum, qvos dein ſeqvuti cit. *Beckberus, Conradus Kunrat. Med. deſtillat. pag. m. 614.* & *Mich. Ettmüll. Prax. ſ. de Calculo pag. m. 185.* Qvidam Pocula è Ligno Fraxini parant ſibi pollicentes, ſi qvis ejusmodi pocula asſiduè exhauriat, eum mira in calculoſis affectibus auxilia percipere poſſe. Vid. *Dominici Leonis Ars medend. pag. 809. Bauhinus aliiqve.*

§. *XXXIV.*

Uſus hujus Corticis porrò eſſe poteſt in omnis generis Fluxionibus fluidorum Corporis humani pr. Nat., ubi Vaſa excretoria relaxata aut eroſa iterum roboranda, & preſſio fluidorum ad partem affectam imminuenda, aliam qvandam nempè excretionem augendo. Alteri Indicationi ſatisfacit Cortex noſter vi ſua Diureſin & Diaphoreſin promovendi; Alteri verò ſufficiunt particulæ, qvæ ipſi inſunt terreſtres & adſtringentes, undè in ſubſtantia optimus ejus exhibendi modus cum Vino aliqvo rubro adſtringente, aut coqvatur Cortex in ▽. chalybeata, cujusmodi decoctum non bibi tantum, ſed & externè parti affectæ linteis applicari poteſt. Sic e. gr. *Joh. Bauhinus* Corticem Fraxin. in Vino rubro coqvere jubet & utiliter *Dyſentericorum* ventres illo foveri ſcribit l. c. *Samuel Ledelius in Ephem. N. C. Dec. II. Ann. VI. Obſ. 26.* teſtatur, ſe haud raró obſervaſſe, graſſante Dyſenteria, qvod ▽ deſtillata Lign. Fraxin. multis propinata ſingulari utilitate profuerit. Huc ſpectat curatio illa magnetica Dyſente-

riæ per Lign. Fraxin. cujus meminit *Muſitanus Trutin. Med. Libr. III. Cap. XIV. pag. 616.* ℞. *LIGNUM FRAXINI, intin e illud excrementis cruentis, ut undiqve cruore & ſanie obducatur, tunc infige illud in fruſtum lardi, & absqve extractione in eo fixum maneat, donec Æger convaleſcat*, ſunt verba Autoris. Idem commendat *Frid. Hoffman. meth. medend. Lib. I. C. 19.* Ad *Hæmorrhoides* curandas Ol. Fraxini miré prodeſſe ſcribit *Galenus, Lib. de remed. ad Hæmorrh. pag. 15. Dn. Vitalis de Furno in Ventris fluxu* laudat Cortic. & Folia Fraxin. cum aniſo & Fungis qvi Fraxin. adnaſci ſolent. Aliàs in ſiſtendis omnis generis *Hæmorrhagiis* Lignum cum Cortice adhibitum profuit: Qvemadmodum illud *Borelly* exemplô qvôdam confirmat *Obſ. Medic. 78. Cent. III.* Et ſingularis eſt caſus, qvi enarratus legitur in *Ettmülleri Schrod. dilucid. Part. I. S. II. Edit. 4to. Fuit*, inqvit, *aliqvando Virgo hic locorum qvæ adeò continuis laboravit Hæmorrhagiis Narium, ut & Capilli tandem defluerent, nec ullum remedium reperiri potuerit huic malo ſufficiens; qvamprimùm autem LIGNUM FRAXINI applicatum fuit naribus, fluxus extemplò remiſit;* Eandemqve vim & Foliis ineſſe ibi qvoqve legitur. Deniqve ad Sangvinem ſiſtendum Cauterii potentialis vices ſupplet Cinis ex Qvinqvina noſtrate, illoqve minùs doloroſus exiſtit, ſi nodulo exceptus & aqva vel ſaliva madefactus parti imponatur, vid. *Lob. in Obſerv. ſuis p. 545, Sebizius Specul. Med. Pract. p. 1930, Bauhinus aliiqve.*

§. XXXV.

Vermibus infeſtum eſſe hunc Corticem à priori unusqvisqve videt, qvatenus plerumqve amara ſunt Anthelmintica, tantoqve majori encomio ille dignus,

 qvantò

qvantò magis non tantum vitioſos humores corrigit, & putredini reſiſtit, utpote in qvâ Vermes foveri, & qvaſi nidulô qvôdam ſtabulari certô certius eſt, ſed etiam hoſtilium illorum animatorum acervum fugat, enecat & exterminat. Qvod à poſteriori confirmatum legimus in *J. C. Claudin. Empyr. ration. Joh. Craton. à Kraffiheim Conſ. 8. Lib. 5.* Uſus ergò illius eſt varius, vel in ſubſtantiâ. ℞. *Pulv. Cort.* ʒß. *& cum pauco mellis exhibe;* vel in Decocto cum lacte, vino & aqva mulſa. Adduntur & laxantia aut purgantia ad Vermes jam enecatos educendum, ejusmodi Apozema ſolutivum eſt, qvod ordinavit *Gvil. Fabr. Hildan. Cent. 2. Obſerv. 72.* ℞. *Rad. dictamn. filicis, polypod. qvercin. aa.* ℥ij. *Cort. rad. capp. tamariſc. FRAXIN. aa.* ℥vj. *Herb. chamædr. chamæpyt. Abſinth. ſalv. aa. M j. cent. min. p. 1. ſem. cartham* ʒij. *aniſ. portul. contr. verm. aa.* ʒj. *corallin. pulv. fol. ſenn. Orient. & Cheb. aa.* ℥iij. *decoq. in* ▽ *font. q. ſ. ad* ℥x. *in colat. diſſol. Syrup. de Cichor. cum Rhabarb. fl. perſic. aa.* ℥iß *Oxymel. ſqvil. lit.* ℥j. *M. f. Apoz. ad plures doſes ſingul. matutin. horis.* Alii ad externos uſus Corticem noſtrum pulveriſat. incoqvunt Ol. Oliv. Amygdal. Lini &c. idqve umbilico illinunt. Qvod ipſum oleum etiam internè ſi ægrotantes id ferre velint, cum vehiculo qvôdam convenienti qvam utiliſſimè propinari poteſt. Cui lubet, alia qvoqve adjicere poteſt juxta exemplar Ol. contra Lumbricos *Michaël. Scoti.* ℞. *Abrot.* ʒij *abſinth. gingib. cort. lanceol. aa.* ʒj *Stæchad.* ʒiij *polij, ſabin. aa.* ʒij *CORTIC. & SEM. FRAXIN.* ʒß *aloës* ʒj *terant. omnia & dimittant. per 8. dies in Ol. com.* ℔iij *&* + ℔ij. *octavo verò die bulliant lentò igne, donec herb. recent. ſint benè coctæ: poſt*

dimitt.

dimitt. infrigidari, *cola & add: aloë indic. & benè pulveriſ. miſc. & ſerv.* qvò inungere jubet regionem Epigaſtr. vel ſi Ægri illud non recuſant, ad ʒ. ipſis porrigit bibendum cum Vino albo, vid: *Joh. Mich. Savonarola Pract. Canonic. pag. m. 792.* Sic & aliæ plures compoſitiones pro circumſtantiis rerum è Cortice hoc, huic ſolùm ſcopo inſervientes, facillimè parari poſſunt.

§. XXXVI.

Legimus apud Antiqvos Fraxinum Marti ſacram fuiſſe, ita ut in Templis ipſi dicatis nullus ignis, niſi è Fraxini Ligno, accenſus ſit. Et certè Fraxino haud rarò opus eſt, ubi qvis THALAMUM ingreſſus ſe Virum præſtare cupidus eſt; imò Mars ipſe anteqvam Venerem viſitet, Fraxini fumo delectatur; adeò inſigne Aphrodiſiacum arbor iſtæc habetur. Cumprimis Semen ejus inter ſtimulantia illa interna recenſetur, qvæ caliditate ſuâ Semen turgidius ſpirituoſiusqve reddunt, ut pruritum indè ſive titillationem ſentiant Vaſa ejus excretoria, ſicq; Seminis exitum procurent. Qvem in finem laudatur à *Matthiolo in Epitom.* ſi cum Piſtaciis, Nucleis Pineis & Saccharo comeditur. Huc ſpectant variæ illæ Compoſitiones, qvas Semen Fraxini ingreditur, qvæqve ab Autoribus ad Venerem langvidam reſuſcitandam mirum in modum extolluntur. Ejus farinæ eſt *Electuar. Diaſatyr. Nicolai*, qvod in *Officinis* proſtat. Aliud exhibet *Platerus Prax. tr. I. p. 649.* Pulverem è Fraxino compoſitum ad hunc ſcopum commendat *Idem ille ibid.* ſeqventem. ℞. *SEM. FRAXINI, bulb. lin: aniſ. aa. ℥i. Sem. eruc. ℥ij. Sem. paſtinac. nap. raphan. capar. porri, ſinap. urtic. naſturt. aſparag. aa. ʒß*

 piper

piper. ℥iß *zingib. galang. caryophill. macer. aa.* ℥ *croci* ℈i *raſ. ebor.* ℥i *priap. Cerv. vel Tauri, vel Ericji, carn. Stincor. aa.* ℥ij *f. Pulv. ſubtiliſs. ad* ʒij *exhibendus.* Atqve ejusmodi pulveres pro uniuscujusqve Medici arbitrio mirum in modum variari poſſunt. Non minores opes Fœminæ, qvando ob ſterilitatem ignominiam & contemptum perferre coguntur, ſibi à Fraxino polliceri poſſunt, pravam enim corporis diſpoſitionem (ſi ſolùm inculpanda) corrigit, adeò ut qvæ antea nimis tardæ pigræqve ad Thalami ludos inveniebantur, jam æqvis viribus dimicare poſſint. Et ſingulare eſt remedium qvod commendatur à C. *Caldera de Heredia. Prompt. facil. parabil. pag. 303.* qvem videſis.

§. XXXVII.

Deniqve & *Uſus* Corticis *externus* haud exiguus eſt in omnibus morbis, ubi *refrigerandi, reſolvendi, ſiccandi, abſtergendi, conſtringendi aut conſolidandi neceſſitas* urget. Qvapropter *Matthiolus teſte Baub.* aqvam deſtillat. per deſcenſ. ablato Ol., miſcere cum ▽ violarum, eâqve Faciem ſæpiùs abluere injungit illis, qvi Pompilio non multum abſimiles ſunt, de qvo elegans *Mureti exſtat Epigramma:*

Pompilio eſt naſus cubitos tres longus & unum
Latus, & hunc murus cingit utrinqve triplex
Adſunt & turres, Bacchus qvas condidit ipſe
Et minio tinctas usqve rubere dedit, &c.

Cuti excoriatæ cicatricem inducere & *Morphæam albam* ſolvere & denigrare Ol. Fraxin. perhibet *Rogerius.* Vid. *Geſnerus de remed. ſecret. pag. 726.* A Cinere Corticis *Scabiem*

Lepram

Lepramqve ſanari *Dioſcorides* ſcribit, ſi nempè cum aqva permiſtus illinatur. Qvem imitatus eſſe videtur *Platerus*, dum *Prax. tr. II. p. 880.* ejus Lixivium ad hunc uſum commendat, & jubet ut corpus, (poſtqvam in balneo ſicco benè ſudavit) circa finem illo abluatur & etiam extra illud additâ Calc. viv. qvò efficacius fiat, uti Lixiv. illud dictum Tonſorum. Sunt etiam Practicorum qvidam, qvi alia ſiccantia varia cum Cortice noſtro ejusq; cineribus commiſcent, variasqve inde Formulas componunt. E. gr. Creta, Ceruſſ. Lytharg. Φn. O. ☿ præcip. Bol. Gypſ. uſt. Thus. &c. *In coſolidandis vulneribus* mirificas Cortex poſſidet Virtutes, ſi recens Vulneri ſuperligetur, qvod ita conſtringit, ut nulla ſuturâ opus ſit, inqvit *Camer. in Matthiol.* Sic qvoq; ▽ deſtillata in omnibus vulneribus externè prodeſt, ſi nempè Vulnus primùm hac aqva lavatur, dein linteum mundum aqvâ imbutum ter de die imponitur, vel qvò aër Vulneribus adeò infeſtus arceatur, humectetur tantùm linteolum usqve dum imbibat humorem & Vulneri adducat, juxtà *Obſerv. Sam. Ledelii in Ephemer. N. C. l. c.* Imò ferè ſpecificum eſſe remedium Cortex internè propinatus creditur, omnia antidota excedens, in Vulneribus ab animalibus venenatis inflictis. Vel cum Folia Fraxini eorumqve ſuccus cum Vino aut bibuntur, aut imponuntur, qvemadmodum teſtantur *Dioſcorides, Matthiol. Amat. Luſitan. Curat. Med. I. Cent. I. Paulus Ægineta Libr. VII. de Arte medend. pag. m. 389. Vitalis de Furno de remed. Cap. 172. Veteranus ille Pomeranorum Practicus famigeratiſſimus* FRANCISCUS JOEL *Tom. 5. l. 5. S. 4.* ubi Decoctum Corticis Fraxini cum Vino, calidè impo-

ſitum

ſitum Vulneribus, valdè prædicat. Inde eſt, qvod *Columella de Re Ruſt. Libr. 6. Cap. 16.* maximoperè Ruricolis commendatam vult Fraxinum, eſt enim, inqvit, præſens remedium, ubi Bos à Vipera ictus fuit, ſi conteras tenera cacumina ad ℔. V. & totidem Vini & 2. ſextar Ol., expreſſumqve ſuccum faucibus infundas, itemq; cacumina ejusdem arboris cum ſale trita læſæ parti imponas. Huc ſpectat Lignum Fraxini certô die & conſtellatione, item à certis ſaltem Hominibus cæſum; ſed cum multa Hyperbolica & ſuperſtitioſa hîc concurrant, præſtat tacere qvàm malè loqvi, qvo cum conſentire videtur Vir ille Experientiſſimus, *GVIL. FABRIC. HILDANUS*, qvi, cum interrogatus eſſet, qvid de illo Ligno Sympathetico ſentiret, nihil reſpondit. Interim de illo ſi qvis curioſa legere deſideret, adeat *Helmontii Opera german. Idiom. conſcripta, pag. 1071. Hohberg.* Kunſt-Buch / *N. 37. annex. Georgic. Curioſ. Tom. II.* qvi ſatis prolixè de hoc agit. Item *Ettmülleri Schröder.* dilucidat. Aliosqve plures.

Et hæc impræſentiarum ſufficiant.

S. D. G.

Corrigenda & Addenda.

Pag. 3. lin. ult. leg. il a. Pag. 4. lin. 1. qvelle. Pag. 6. lin. 2. contrayerv. *Pag. 10. lin. ult.* Braſilianô. *Pag. 15. lin. 3.* environs, *& lin. 25. Calc. viv. Pag. 16. lin. penult. adde Exercit. Pag. 17. lin. 28. lege* Annunciatæ. *Pag. 35. in fin. §. adjic. Vid. qvoq; Hippocrates, Lib. de Natur. Muliebri verſ. 99. Cæteris erroribus* B. L. *ignoſcet.*